

چکیده:

این مقاله در بردارنده نگرش قرآنی مفسره قرآن بانو امین اصفهانی به روش خوشبختی در نهاد خانه و خانواده است. ایشان نگرش خود را، در کتاب روش خوشبختی ارائه نموده اند. این کتاب که بالغ بر ده بار به زیور طبع آراسته گردیده در قطع رقعی بوده و در چاپ ششم که همراه با تجدید نظر و اضافه کردن مطالب جدید به ۱۹۲ صفحه رسیده می باشد. این کتاب دارای ۱۲ صفحه فهرست می باشد و در پنج فصل مطالب ارائه شده است که بعد از مسائل اعتقادی مباحث خانواده و اخلاق خانواده و تهذیب نفس ارائه گردیده است.

کلید واژه:

بانو امین، آثار قلمی بانو امین، نگرش های قرآنی به روش خوشبختی

بانو امین:

سیده نصرت بیگم امین (معروف به بانوی ایرانی) در سال ۱۲۶۵ هجری شمسی در اصفهان متولد شد. پدر ایشان حاج سید محمد علی امین التجار اصفهانی فردی مؤمن و سخاوتمند بود و مادر، بانویی بسیار شریف، متعبد و خیر بود.

خدواند پس از سه فرزند پسر، این دختر را به ایشان عطا می دارد. مادر با روشن بینی در چهار سالگی فرزند را برای آموزش قرآن و فراگیری خواندن و نوشتن به مکتب می فرستد، در حالی که فضای حاکم بر آن ایام به گونه ای بود که کمتر خانواده ای به خود اجازه می داد دختری را برای کسب دانش به مکتب یا مدرسه بفرستد و بسیار والدینی که آموزش و آشنائی با خط و نوشتن را برای دختران خود جایز نمی دانستند.

به این ترتیب بانو امین به تحصیل ادامه می دهد تا این که در ۱۵ سالگی با پسر عموی خود حاج میرزا مُلقب به معین التجار که از بازرگانان سرشناس و معتبر اصفهان بود ازدواج می کند و به خانه داری و تربیت فرزندان مشغول می شود. اما این امر نمی تواند مانع ادامه تحصیل و عشق به مطالعه و تحقیق ایشان در معارف اسلامی شود. بانو امین صاحب ۸ فرزند شد که ۷ تن از آنها در زمان حیات ایشان به مرگی زود رس در گذشتند و فقط یک پسر ایشان باقی ماند و خود این واقعه را امتحان و آزمایش حق تعالی تعبیر می کرد.

۷- روش خوشبختی و توصیه به خواهران ایمانی یا اخلاق خانواده

۸- مخزن اللئالی در مناقب مولی الموالی امیر المومنین علی (ع)

۹- سیر و سلوک در روش اولیاء و طریق سیر سعداء

مجتهده مُهذبّه بانو سیده نصرت بیگم امین در سال ۱۳۴۴ با سرمایه خود مکتبی به نام فاطمه زهرا (س) و نیز دبیرستانی دخترانه تأسیس می کند به این ترتیب برای بسیاری از دخترانی که بواسطه جَو حاکم بر آن ایام و با توجه به کشف حجاب و این که دبیران مرد در دبیرستان های دخترانه تدریس می کردند، از نعمت تحصیل منع شده بودند، زمینه ادامه تحصیل را فراهم می آورد. ایشان همچنین در کانون تبلیغات و تعلیمات دینی بانوان اصفهان به تدریس معارف و تفسیر قرآن و پاسخگویی به سوالات می پردازد و تا پایان عمر پر برکت خود به تعلیم و کوشش در جهت رشد علمی و معنوی دختران و زنان اهتمام می ورزد. این حکیمه الهی که نسبت ایشان با سی واسطه به حضرت علی (ع) می رسد، پس از یک عمر خدمت خالصانه در سن ۹۷ سالگی در بیست و سوم خرداد ۱۳۶۲ هجری خورشیدی به جوار رحمت الهی شتافت و مزارش در اصفهان زیارتگاه اهل علم و تقواست.

این بانوی فاضله با پشتکار و تلاشی بی نظیر به تحصیل صرف، نحو، بلاغت، تفسیر قرآن، حدیث، فقه، اصول، فلسفه و عرفان می پردازد و با وجود مشکلات متعددی که در فضای حاکم بر آن ایام برای زنان در امر تحصیل وجود داشت، طلبگی و تحصیل علم را در سطوح عالیّه نیز ادامه می دهد تا این که در چهل سالگی مرتب و تسلط علمی ایشان مورد تأیید علما و مراجع تقلید وقت قرار می گیرد و به دریافت درجه اجتهاد و روایت نائل می شود.

بانو امین از چهل سالگی تا پایان عمر با تألیف کتب، تدریس، پاسخگویی به پرسشهای دینی مردم و ارشاد دختران و زنان می پردازد.

آثار ایشان عبارت است از :

۱- اربعین الهاشمیه (به زبان عربی)

۲- جامع الشتات (به زبان عربی)

۳- معاد یا آخرین سیر بشر

۴- النفحات الرّحمانیه فی الواردات القلییه (به زبان عربی)

۵- اخلاق (ترجمه کتاب ابن مسکویه)

۶- مخزن العرفان (تفسیر قرآن در ۱۵ جلد

■ مراحل تحصیل و مراتب علمی :

در روزگاری که زمینه ی تحصیل علوم و معارف دینی، بالاتر از سطح روخوانی قرآن کریم، کمتر مجال و امکانی برای دختران وجود داشت و ممانعت های شدیدی در فرستادن دختران به مکاتب و مدارس به چشم می خورد، بانو امین به وسیله مادر که بانویی متعبد و متدین بود، از چهار سالگی به مکتب

کونز

فصلنامه معرفت

۳۳

علم و معرفت معضل بسیار بود، اما روح تشنه او نیز در جست و جوی محبوبی بود که سالها سراغ از او می جست و خود می گفت :

(هیچ بدبختی بالاتر از این نیست که آدمی از محبوبش دور باشد) و بانوی عارف به نفعات رحمانی ، در راه کسب علم با جدیت استقامت می ورزند و نقل می کند: (که وقتی به مطالعه مشغول می شد ، بارها نزدیکان و خویشاوندان ملامت می کردند که آن چه می کنی جز بطلالت و کسالت نیست و او تمامی اینها را برای رضای دوست تحمل می کرد و با وجود فضای حاکم بر جامعه و ملامت های اطرافیان ، مؤمنانه به راه خود ادامه می داد و چنین بود که درهای حکمت به رویش گشوده شد).

در مورد آموختن علوم و کسب معارف ، این بانوی فاضله چنین اظهار می دارد : (در نوشته هایم کمتر از امور خارجی کمک گرفته ام. نمی گویم که از غیب خبر دارم اغلب معنویات و معارف را از استاد فرا نگرفته ام و غالب نوشته هایم با ارشاد و هدایت (او) بوده است .

جدیت این حکیمه الهی در امر تحصیل به حدی بود که می گفت : (هیچ چیز نمی تواند کلاس درس را تعطیل کند ، حتی مرگ فرزند) یکی از اساتید بانو امین ، مرحوم آیه الله حاج میر سید علی نجف آبادی نقل کرده است : (روزی شنیدم فرزند ایشان فوت شده است . فکر کردم خانم دیگر درس را تعطیل خواهد کرد ؛ ولی بر عکس دو روز بعد کسی را به سراغم فرستاد که برای تدریس به منزل ایشان بروم و من از این علاقه ایشان به درس و تحصیل ، سخت تعجب کردم .

به این ترتیب او بیشتر علوم را در خانه و

فرستاده می شود و با کتاب قرآن و خواندن و نوشتن آشنا می شود. به گفته ایشان خانم معلم (پیرزنی است با چوب بلند تنبیه و فضای مکتب ، همان فضای رعب آور مکتب خانه های قدیم) و در این محیط تحصیل را آغاز می کند و از خاطرات آن روزها چنین نقل می کند :

(در سن ۶-۷ سالگی که به مکتب می رفتم ، معلم همیشه به مادرم می گفت : دختر گوشت نیز است که نمی پزد . تدریس به او بی فایده است و در نهایت چیزی نخواهد شد . بیهوده او را به مدرسه نیاورید)

به این صورت بانو امین تحصیل را آغاز می کند تا حدود یازده سالگی که به تحصیل زبان عربی می پردازد . ایشان از خاطرات زمان کودکی اش چنین می گوید : (درست به یاد دارم در اوقاتی که با بچه های هم سن خود بودم ، مثل آنها تفریح و گردش نمی کردم ، بلکه بیشتر مشتاق بودم تنها باشم تا بتوانم فکر کنم ، زیرا گمشده ام را در وجود خود احساس می کردم . حتی اگر در مجالس عمومی می رفتم ، باز در حال تفکر بودم ، و در مقام این که پا از جاده شریعت بیرون نگذارم) هنگامی که بیست ساله می شود به سبب شوقی که به کسب دانش داشته است به تحصیل فقه و اصول و تفسیر و علم حدیث می پردازد . خود ایشان در این مقوله می گوید : (همیشه لطف پروردگار بدرقه راهم بود و حین تحصیل گاهی حالات خوش و نورانی نصیبم شد)

در همین ایام به حکمت و فلسفه روی می آورد و دیری نمی گذرد که ذوق عرفان در او پدید می آید و به کشف و شهود مطالب عارفانه شایق می شود و طی مراحل منازل سیر الی الله می کند .

بانو امین برای مصونیت از تعرض آلودگی جو بی حیا و بی حجابی رژیم پهلوی ، همه ی این دروس را در خانه تعلیم می گیرد . در وادی

نزد علامه فقیه آیت الله سید محمد علی نجفی آبادی و شیخ مرتضی مظاهری فرا گرفت ، تا این که تحصیل و تحقیق ایشان در سن چهل سالگی به حدی می رسد که بعضی از علما و مراجع تقلید از جمله مرحوم آیت الله العظمی محمد کاظم شیرازی ، آیت الله العظمی عبد الکریم حائری و آیت الله العظمی ابراهیم حسینی اصطهباناتی ، البته پس از امتحان و طرح پرسش های بسیار و دریافت جوابیه های مکفی و مطمئن ، به ایشان اجازه اجتهاد و استنباط احکام می دهند . خانم امین همچنین از آیت الله محمد رضا نجفی اصفهانی و حجت الاسلام و المسلمین مظاهری نجفی اصفهانی اجازه روایت دریافت می دارد و به آیت الله العظمی مرعشی نجفی و حجت الاسلام و المسلمین زهیر الحسون نیز اجازه روایت می دهد .

آیت الله آقا سید محمد علی نجف آبادی از اساتید برجسته بانو امین که ایشان فقه و اصول (حکمت را دایی ام به من درس داد و یکی نیست که من به او درس بدهم . من می خواهم به این خانم درس بدهم که از من یادگیری باقی مانده باشد)

■ آثار قلمی بانو امین :

از این عالمه وارسته و فقیه ی مُهذبّه ۹ عنوان کتاب در مجلدات متعدد به زیور طبع آراسته شده است . آثار قلمی این بانوی بزرگ ، نمایشگر سیر روحی و گرایش های معنوی اوست . او در کتاب (معاد) ، آخرین سیر بشر را با الهام از (انا لله و انا الیه راجعون) بساز می نماید و معاد انسان را بر اساس قانون تکامل و با کمک از برهان و قرآن و عرفان به زبانی ساده تبیین می کند . در کتاب (مخزن اللّٰثالی) اسرار ولایت علوی را فرادید عاشقان کوی ولایت می نهد و در کتاب (اربعین الهاشمیه) با غواصی در اسرار چهل گفته معصومین(علیهم السلام) مطالب بلندی را با زبان عربی به رشته

زمانی که بانو امین اولین کتاب خود را به نام (اربعین هاشمیه) نوشت و این کتاب به حوزه علمیه نجف رسید و علما از آن استقبال کردند ، آیت الله آقا سید محمد علی نجف آبادی در تکمیل تشویق های علما گفتند : (بانو امین هر چه در این کتاب نوشته اند ، از تراوشات فکری خودشان بوده است و ربطی به تعلیمات من ندارد) بعد از نگارش همین کتاب بود که علما در صدد بر آمدند تا از ایشان امتحان اجتهاد بگیرند . برای اولین بار خانم امین در مقام تنها بانوی مجتهده عصر خود قرار گرفت و علما ی زیادی از کشور های اسلامی برای ملاقات و گفتگو با ایشان به نزد شان آمدند و علمای

کونز

فصلنامه فکرات

بانو امین با توجه به دو واژه مهم و کار ساز(خوشبختی و بد بختی) و معنا و مفهومی که از این دو واژه نزد اقشار مختلف

و خانواده ها وجود دارد . به توضیح و تفسیر خوشبختی و بد بختی از منظر قرآن و روایات پرداخته و برای جلب توجه مخاطبان اسم کتاب خود را روش خوشبختی نامیده اند . پردازش این موضوع به عنوان یک رویکرد یا نگرش اساسی در نگاه به زندگی و کیفیت زندگی بوده تا با اصلاح نوع نگاه زمینه اعتقادی و ایمانی زندگی افراد را سامان داده و آنگاه اخلاق زندگی و چگونگی بکارگیری آن در متن خانه و خانواده و اجتماع را مطرح سازند.

بانو امین در ارتباط با اینکه خوشبخت واقعی و بدبخت واقعی کیست نوشته است :

خوشبختی هر کس بسته به این است که اولاً به عالم طبیعت بچه نظر نگاه می کند یعنی روح او تا چه درجه تکامل کرده زیرا خوشبختی بیشتر مربوط به روح است و ریشه آنرا در عقل و ادراک خود شخص بایست پیدا کرد البته عقل بشر بدون چراغ ایمان راه سعادت و خوشبختی خود را نمی شناسد ، عقل اگر به همراهی ایمان به سوی سعادت حرکت نمود البته کامیاب خواهد شد و موفقیت نصیب او می گردد . ای خواهران و مادران عزیز اگر طالب سعادت و نیکیبختی خود و خانواده می باشید و می خواهید کامیاب ، موفق و مسرور باشید دل و سریره خود را از آرایش اخلاق زشت و صفات ناشایسته پاک گردانید و حسد و طمع و خود خواهی و بخل و کینه و آرزوهای بیجا و توقعات بی مورد را در خود راه ندهید ، فساد اخلاقی و شهوت پرستی و عیاشی و بی عفتی و دزدی و دروغ و خیانت و صدها جنایاتی که امروزه بین مردم شایع گردیده از عدم ایمان به مبدأ و معاد است

تحریر در می آورد و در نهایت سر جان و صفحه قلب خود را ، با فنای روح در بحر حق ، به کلام حق پیوند می زند و در پرتو انوار اولیای الهی و با کمک از سفینه های نجات علیهم السلام ، در دریای معارف والای قرآن غوطه ور می شود . ره آورد این سیر عظیم روحانی ، تفسیر (مخزن الاسرار) شد . او نیز ، کتاب اخلاقی (طهاره الاعراق) ابن مسکویه را با برگردان به فارسی فرادید سالکان همزمان خویش می نهد.

از دیگر آثار بانو خانم امین کتاب روش خوشبختی یا توصیه به خواهران ایمانی است که با توجه به موضوعات مطرح شده در کتاب ، این کتاب به عنوان (اخلاق خانواده) شهرت یافته است که در این مقاله به طرح نگرش بانو امین به روش خوشبختی در نهاد خانه و خانواده بر اساس کتاب روش خوشبختی پرداخته ام .

■ نگرش قرآنی:

بانو امین با تدوین کتاب روش خوشبختی نگرش های قرآنی خود را ارائه نموده است . اگر چه ایشان در سایر کتب خود به ویژه تفسیر قرآن (مخزن العرفان) به موضوع خانه و خانواده و مسائل تربیتی در این نهاد پرداخته اند منتها در این مقاله صرفاً نگرش و نقطه نظرات بانو امین از کتاب روش خوشبختی مطرح گردیده است . کتاب روش خوشبختی یا اخلاق خانواده در یکصد و نود دو صفحه در قطع رقعی و پالتوئی با جلد تک رنگ آبی به زیور طبع آراسته شده و با امضاء (بقلم یک بانوی ایرانی) منتشر شده است . انتخاب این امضاء نشان از روحیه تبلیغ و ترویج اسلام در نهایت اخلاص و گمنامی نویسنده محترمه دارد . این کتاب بالغ بر ده نوبت مجوز چاپ و نشر گرفته و در تیراژهای متعدد انتشار یافته است . این کتاب بعضاً مورد شرح و توضیح نویسندگان دیگر نیز قرار گرفته است .

۳- شامل اثبات مساوات زن و مرد در عمل صالح و صفات حسنه قرآنی

۴- شامل حقوق زناشویی و تکالیف مخصوصه زن و مرد در کانون خانواده

۵- شامل خصوصیات ویژه زنان و اینکه زن موجود جمیل و مظهر جمال خلقت است .

فصل سوم : نهاد خانواده و تربیت اولاد در پنج بخش

۱- شامل وظائف مادر نسبت به فرزند و وظائف مشترک والدین در تربیت فرزند

۲- شامل بررسی نظریات تربیتی غزالی در خصوص نقش والدین در تربیت کودک

۳- شامل زمانبندی تربیت کودک (از وقت انعقاد نطفه تا دوران کودکی و رسیدن به سن بلوغ)

۴- تربیت کودک بزرگترین وظیفه و شغل بانوان

۵- برای تربیت و اخلاق خوب فرزندان ما باید عامل به دستورات اسلام باشیم .

فصل چهارم : شئونات زن مسلمان در پنج بخش

۱- شامل بررسی نظریات دانشمندان پیرامون هویت و شخصیت زن

۲- آیات حجاب و وظیفه زن در ایمان و تقید و رعایت این حکم قرآنی

۳- بررسی تفسیری آیات ۳۰ سوره نور و ۳۳ و ۵۸ سوره احزاب در خصوص حجاب

۴- شیک پوشی و بی حجابی دلیل بر تمدن و شرافتمندی نیست

. کسی که دین و ایمان ندارد هرگز سعادت و خوشبختی نصیب او نخواهد شد .

بانو امین کتاب خود را در پنج فصل به ترتیب ذیل ارائه نموده است .

فصل اول : ایمان راه سعادت و خوشبختی در پنج بخش .

۱- شامل ارکان ایمان به خدا ، اثبات صانع، معنای واجب الوجود ، اوصاف جلال و جمال خدا (صفات ثبوتیه و سلبيه) ، اقسام توحید

۲- شامل صفات و خصوصیات پیغمبر ، خاتمیت رسول الله (ص) ، مقام عصمت رسول الله (ص) ، معجزات انبیاء، قرآن معجزه رسول الله (ص)

۳- شامل معاد جسمانی و روحانی، براهین عقلی در اثبات معاد ، میزان و حساب در قیامت ، بهشت و جهنم و مقامات آن

۴- شامل معنای عدل و تعاریف عدل و دلایل اثبات عدل

۵- شامل دلایل عقلی و قرآنی بر امامت ، صفات و خصوصیات امامت ، شروط امامت ، مقام عصمت امام ، غدیر خم و انتخاب الهی حضرت علی (ع) بر خلافت و امامت مسلمین بعد از رسول الله (ص)

فصل دوم : جایگاه و منزلت کانون خانواده در پنج بخش

۱- شامل جایگاه و منزلت زن مسلمان در آیات قرآن و اثبات مساوات زن و مرد در مقام انسانیت و ایمان

۲- شامل حقوق زن و مرد در اسلام و روابط صحیح زوجین بر اساس آیات قرآن

شناسنامه کتاب :

کتاب با عنوان اصلی
(روش خوشبختی) و با
عنوان فرعی (توصیه به
خواهران ایمانی) و با
محتوای اخلاق و تربیت

خانواده از منظر قرآن و روایات به قلم مجتهد
مُهدبه بانو امین در سال ۱۳۴۹ و به همت
انتشارات محمدی اصفهان به زیور طبع آراسته
گردید . این کتاب در سالهای بعد با تجدید نظر
و اضافات سودمند تجدید چاپ شد و توسط
انتشارات اسلام واقع در قم نشر و توزیع گردید
. این کتاب در ۱۹۲ صفحه در قطع رقعی و
پالتویی منتشر شده و دارای ۵ فصل و ۲۵ عنوان
اصلی به عنوان سر بخش مطالب می باشد . این
کتاب با جلد تک رنگ و کاغذ نخودی رنگ در
نوبت های متعدد به چاپ رسیده است .

محتوای کتاب :

برای آشنائی با محتوای اخلاقی و تربیتی
کتاب بایستی اهداف نویسنده محترمه ،
برداشت های اصلی نویسنده از موضوع کتاب
، ایده های اصلی نویسنده ، مخاطبان کتاب و
میزان پاسخگوئی به مقتضیات و نیازهای زمان
، عرصه و گستره ی کتاب و روائی ، اعتبار ،
اتقان و استناد مطالب کتاب و منابع و مصادر
کتاب روشن گردد.

اهداف نویسنده :

اهداف مجتهده مُهدبه و مفسره ی قرآن
بانو نصرت السادات امین از تدوین کتاب روش
خوشبختی با محتوای اخلاق و تربیت خانه و
خانواده بدین ترتیب است .

۵- حقوق والدین بر اولاد و امتیازات و
خصوصیات زنان مسلمان و مؤمنه

فصل پنجم : اخلاق نیک و حمیده در
پنج بخش

۱- اساس اخلاق نیک در وظیفه شناسی و
مراعات حقوق است

۲- اخلاق بندگی

۳- شیوه های مبارزه با وسواس و خرافات

۴- رابطه خوشبختی و نیک نامی با اخلاق
نیک

۵- اصول ملکات حمیده

برای آگاهی خوانندگان میزان مطالب و
صفحات اختصاص یافته به این پنج فصل به
ترتیب ذیل تنظیم گردیده است .

۱- فصل اول : (ایمان راه سعادت و
خوشبختی) در پنج بخش از صفحه ۷ تا ۵۰
و از صفحه ۱۱۹ تا ۱۵۴

۲- فصل دوم : (جایگاه و منزلت کانون
خانواده) در پنج بخش از صفحه ۵۱ تا ۷۹

۳- فصل سوم : (نهاد خانواده و تربیت
اولاد) در پنج بخش از صفحه ۷۹ تا ۸۷

۴- فصل چهارم : (شئون زن مسلمان)
در پنج بخش از صفحه ۸۷ تا ۱۱۸ و از صفحه
۱۶۸ تا ۱۷۱

۵- فصل پنجم : (اخلاق نیکو و حمیده)
در پنج بخش از صفحه ۱۶۰ تا ۱۶۵ و از صفحه
۱۷۵ تا ۱۷۱

نقش نماز در سازندگی انسان ، معاد در قرآن و روایات ، عدل و امامت دو اصل مهم مذهب ، صفات و فضائل امامت ، امامت حضرت علی (ع) و استشهادات قرآنی آن ، حقوق زن و مرد در اسلام ، مساوات زن و مرد در مقام ایمان ، انسانیت و عمل صالح ، حقوق زناشوئی ، تربیت اولاد ، شرایط تربیت ، حجاب و عفاف زن ، اصول ملکات حمیده ، در تهذیب اخلاق بر اساس آیات وحیانی قرآن و روایات وارده از حضرات معصومین (علیهم السلام) ارائه نموده است . پرداختن به چنین موضوعات کلیدی علاوه بر آشنا سازی و روشنگری اذهان موجب رفع و دفع جهالت ها ، خرافات و بدعت ها گردیده و بطور کلی می توان نتیجه گرفت که نویسنده با طرح این موضوعات زمینه های خوشبختی در پرتو اخلاق نیک ، تربیت صحیح و عمل به دستورات اسلام را مطرح ساخته است .

آیده های بانو امین در تربیت فرزند :

۱- موثرترین افراد برای تربیت فرزند ، پدر و مادر و اهل خانه که دارای فضیلت اخلاقی و ایمان و تقوا هستند می باشد .

۲- اگر اطفال در کودکی به اخلاق خوب و نیکو و تعلیم و تربیت دینی نرسند مادر مرتکب گناه بزرگی شده است .

۳- نخستین طریق تربیت طفل اعمال و افعال خود پدر و مادر در نهاد خانواده است چرا که اطفال از آنها سر مشق می گیرند.

۴- تقیّد والدین به دستورات دین مقدّس اسلام و عمل صحیح به آنها ، زمینه ساز تربیت خوب اطفال است .

۵- بایستی طفل را از همان کودکی با اصول عقاید و کلمات توحید و احکام شرعیه آشنا ساخت و این امور را به او تلقین کرد

۱- آشنا سازی مخاطبان با ایمان به خدا به عنوان تنها راه سعادت و خوشبختی

۲- روشن سازی نقش عقل همراه با ایمان در نیل به سعادت و خوشبختی و خوش کامی در دنیا و آخرت

۳- آگاهی بخشی برنامه ی اسلام در شکوفائی ، رشد و پرورش استعداد ها و منزلت زن مسلمان به عنوان رکن مهم خانه و خانواده

۴- نقادی روشها و تفکرات اندیشمندان مسلمان و غیر مسلمان در ارتباط با زن و نقش او در تربیت و رشد اخلاقی اعضاء خانواده

۵- تعریف و تبیین عوامل موثر در تربیت انسان و روشن سازی حدود و نقش هر کدام

۶- روشن سازی معنا و مفهوم خوشبختی و راهکارهای وصول به خوشبختی از مسیر اخلاق و تربیت قرآنی

۷- آشنا سازی مخاطبان با حقوق زن ، حقوق زوجین ، حقوق والدین و حقوق فرزندان و تأکید بر مراعات این حقوق ها

۸- آشنا سازی مخاطبان با شئونات زن ، وظائف ذاتی زن ، رسالت زن ، شغل زن و حجاب و عفاف زن مسلمان

۹- معرفی اصول ملکات حمیده و فضائل اخلاقی و دعوت مردم به تهذیب اخلاق و عمل به دستورات دین

برداشت های اصلی نویسنده :

نویسنده محترمه در کتاب برداشت های اصلی خود را از موضوعات و واژه های کلیدی همچون خوشبختی ، بد بختی ، ارکان ایمان ، شناخت خدا ، اقسام توحید ، صفات پیغمبری ، خاتمیت رسول الله (ص) ، قرآن معجزه الهی ،

کتاب را به خواهران به عنوان مخاطبان ویژه اختصاص داده است . نویسنده محترمه در مقدمه کتاب خود آورده است :

(در نظر دارم به یاری خداوند متعال بطور بسیار ساده و مختصر که هر عامی بتواند از کتاب بهره مند گردد و در عین حال پیامی مشتمل بر اندرزهای نیکو به خواهران ایمانی خود ابلاغ نموده باشم، بنویسم)

بانو امین برای توجه دادن مخاطبان ویژه خود با این عبارات آنها را مورد خطاب قرار داده است . (ای جماعت بانوان ، ای خواهران محترم ، ای دوشیزگان عزیز) . بانو امین در بخشی از کتاب با توجه به اینکه نیمی از جمعیت جهان را زنان تشکیل می دهند و نیمی از مسلمانان را زنان تشکیل می دهند و با توجه به نقش مادرانه آنها در نهاد خانه و خانواده اذعان دارند که بانوان مخاطبان خاص کتاب هستند .

میزان پاسخگوئی به مقتضیات زمان :

تسلط نویسنده محترمه بر تفسیر و ترجمه قرآن و روایات وارده از حضرات معصومین (علیهم السلام) از یک سو و شناخت سوالات و گمشده های بشر امروزی به ویژه جماعت بانوان از سوی دیگر باعث شده که نویسنده به خوبی از عهده پاسخگوئی به سوالات و مقتضیات زمان بر آید و بتواند از طریق ابلاغ فرهنگ مکتوب دینی به مبارزه با خرافات ، بدعت ها ، جهالت ها و گمراهی ها پردازد.

عرصه و گستره ی کتاب :

با توجه به جامعیت مطالب و متن روان و قابل استفاده برای عموم خانواده ها ، شایسته

۶- بایستی با مراقبت و مواظبت با کمال جدیت از رسوخ خلق بد به ملکات نفسانی اطفال جلوگیری نمود.

۷- بایستی به کودکان آموزش داد که شرافت و عزت به عقل و فضیلت و اخلاق نیکو و تقوی و ایمان است نه به مال و مقام

۸- در برابر کارها و اعمال نیک بچه ها بی تفاوت نباشید بلکه آنها را مورد تشویق و ترغیب قرار دهید و از آنها تعریف کنید .

۹- در انذار و ترساندن بچه ها از کارهای بد ، کاری نکنید که حیای بچه ها بریزد و به آن اعمال عادت کنند .

۱۰- بچه های خود را به مدرسی بفرستید که معلمین و رؤسای آن مدرسه اشخاص دین دار و با ایمان و تقوی باشند

۱۱- مواظب بچه های هم کلاسی فرزند خود باشید تا آنها از خانواده های محترم و دین دار باشند زیرا که اخلاق بچه ها در هم تأثیر کلی دارد .

۱۲- از تحصیل بچه ها در مدرسی که به اخلاق و آداب و عقاید دینی اهمیت نمی دهند با جدیت احتراز کنید .

۱۳- بایستی بچه ها را برای تعلیم و تربیت و پیشرفت در علوم و صنعت منطبق با مقتضیات همان وقت به مدرسه فرستاد .

۱۴- بایستی در کنار رشد علمی بچه ها روح ایمان و تقوا و اخلاق نیکو در آنها تقویت گردد و و این دو باید با هم توأم باشند .

مخاطبان کتاب :

بانو امین در صفحه چهارده کتاب ، مخاطبان کتاب را عموم مردم دانسته و بخش هائی از

۴- مطالعه این کتاب را به همگان بویژه مادران جوان سفارش می‌نمایم.

است به زبان های زنده دنیا ترجمه گردد، بویژه در دنیای اسلام و جهان تشیع نشر آثار بانو امین آثار مبارکی را خواهد داشت.

اعتبار و اتقان مطالب کتاب :

مطالب کتاب بواسطه بهره گیری از آیات و روایات و نظریات عالمان مسلمان در امر تربیت و ارتقاء نهاد خانه و خانواده از اعتبار و اتقان خوبی برخوردار است . نویسنده محترمه به جهت آشنائی و تسلط بر تفسیر قرآن و روایات معصومین (ع) نوشتار خود را از منظر قرآن و روایات سامان داده است .

منابع و مصادر کتاب :

در درجه اول قرآن کریم مهم ترین منبع و بعد از آن نهج البلاغه و روایات صادره از حضرات معصومین (ع) و نظریات علمی و اشعار پر مغز شاعران صاحب نظر منابع و مصادر کتاب را شکل می دهند . آدرس دهی نویسنده محترمه بیشتر در متن انجام شده است و با گذر و نظری بر کتاب می توان بر این امر مهم واقف شد .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

نتیجه گیری :

۱- کتاب بسیار مطلوب و قابل استفاده می باشد در عین حال نیازمند بازنگری و باز نویسی می باشد .

۲- کتاب نیازمند فهرست نویسی جدید و دسته بندی موضوعی مطالب به صورت جزئی تر می باشد

۳- گزارشگر بر آن است تا در صورت توفیق و دعای مجتهد مهذب بانو امین نسبت به بازنگری و باز نویسی و فهرست نویسی و نشر جدید کتاب موفق گردد.

کتابخانه دیجیتال آیت الله العظمی بروجردی

